

Съфинансирано от
Европейския съюз

trend

Проучване на нивото на осведоменост на местните жители относно ролята на политиката на сближаване на ЕС в подкрепата на техните региони

Област Перник

Ноември 2023

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Паспорт на изследването

Реализация на изследването: „Тренд“

Източник на финансиране: „БРАНД МЕДИЯ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД

Извадка: Двустепенна гнездова извадка, реализирана след предварителна стратификация на универсума по общини, населени места и големина на селището и случаен маршрут на движение по територията на гнездото, започващ със стартови адрес + стъпка

Обем: 800 лица на възраст 18+ г.

Представителност: Представително за населението на област Перник във възрастовата категория 18+ г.

Метод на регистрация: Пряко полустандартизирано интервю

Период на провеждане: 23 ноември-02 декември 2023 г.

Максимално допустима стохастична грешка: $\pm 3.4\%$

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Съфинансирано от
Европейския съюз

trend

ОСВЕДОМЕНОСТ ЗА ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Съфинансирано от
Европейския съюз

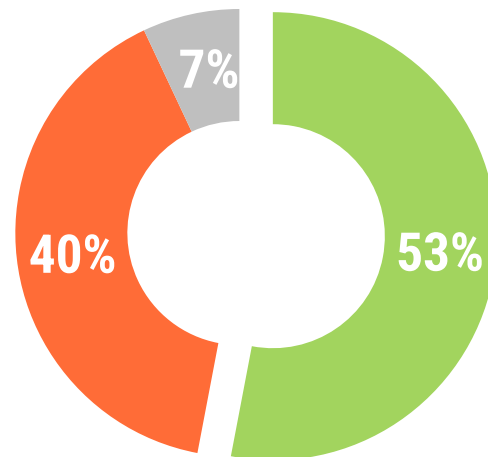

Според Вас лично
климатичните промени
реална заплаха ли са или
не са реална заплаха за
човечеството?

Спонтанен отговор

Един отговор

База: 800 респондента

- Реална заплаха са
- Не са реална заплаха
- Не знам/ Не мога да преценя

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Съфинансирано от
Европейския съюз

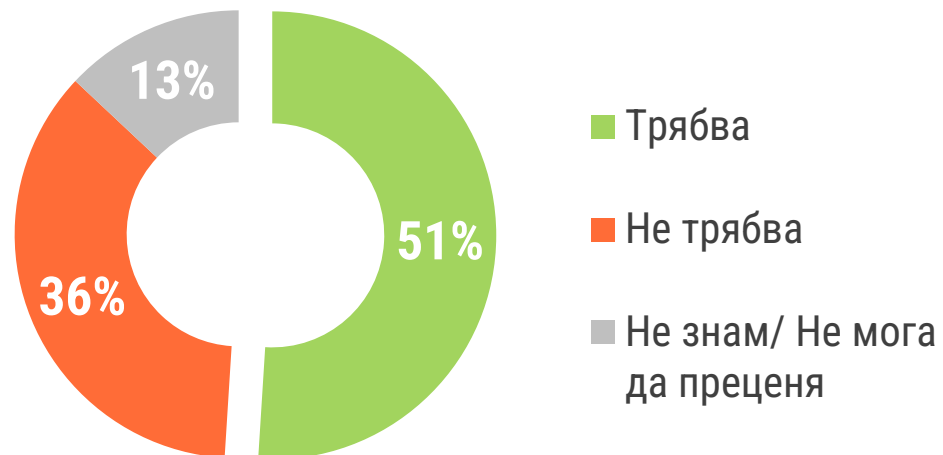

Според Вас лично борбата с климатичните промени трябва ли или не трябва да бъде приоритет на Европейския съюз?

Спонтанен отговор

Един отговор

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Нагласи към климатичните промени

- Мнозинството (53%) от жителите на област Перник определят климатичните промени като реална заплаха за човечеството. Това мнение по-често се споделя от жените. Делът е около и над средния при хората до 50 г., а след по-възрастните групи намалява. В по-голяма степен това опасение се споделя сред жителите на малките градове, отколкото в областния център. Няма ясно изразено влияние на образованието върху проекологичните нагласи, но нискообразованите в по-голяма степен се затрудняват да отговорят.
- Според 4 от 10 жители климатичните промени не представляват реална заплаха. Това са по-често мъже, лица на възраст между 50 и 70 г., както и хора с висше образование.
- Възприятието за важността на темата рефлектира върху мнението, че борбата с климатичните промени трябва да бъде приоритет за ЕС. Дяловете са приблизително сходни с тези на въпроса дали климатичните проблеми представляват заплаха или не. Идентично остава и разпределението на отговорите сред основните демографски групи.

Съфинансирано от
Европейския съюз

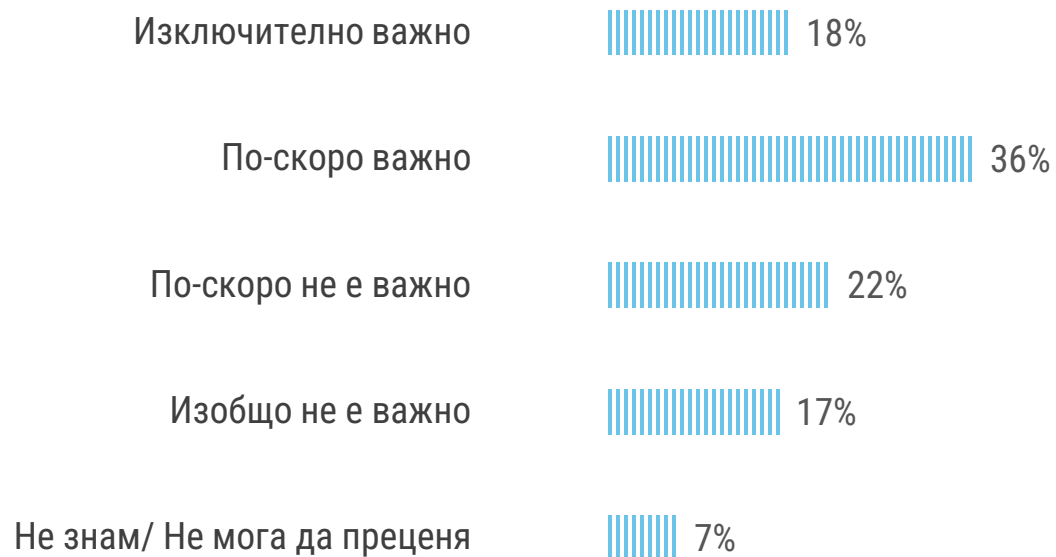

Според Вас лично доколко важно е страната ни да започне да използва в по-голяма степен енергия от възобновяеми енергийни източници (зелена енергия)?

Въпрос с предварително зададени опции

Един отговор

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Възобновяеми енергийни източници

- Повече от половината (54%) от местните жители в някаква степен споделят мнението, че е важно страната ни да започне да използва повече енергия от възобновяеми енергийни източници. С по-голяма категоричност това твърдят жените, лицата под 30 г., високообразованите и жителите на малките градове.
- Следва да се отбележи, че подобен тип въпроси често генерират т.нар. „престижни отговори“ и е възможно декларативната подкрепа за зелената енергия да е завишена спрямо реалната.
- Все пак и на този въпрос близо 4 от 10 души споделят, че според тях това не е важно, което показва, че темата не се приема еднозначно от местното население.

Съфинансирано от
Европейския съюз

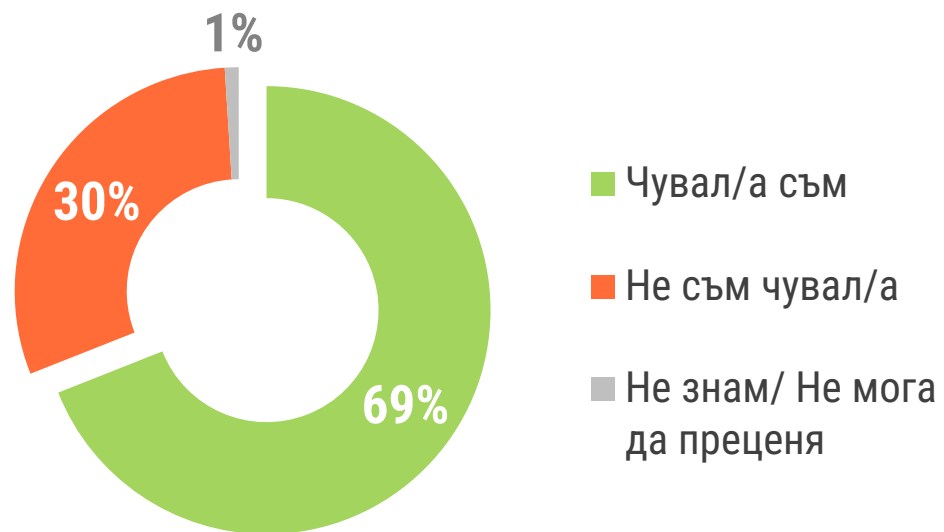

Вие лично чували ли сте или не сте чували за Зелената сделка?

Спонтанен отговор

Един отговор

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Съфинансирано от
Европейския съюз

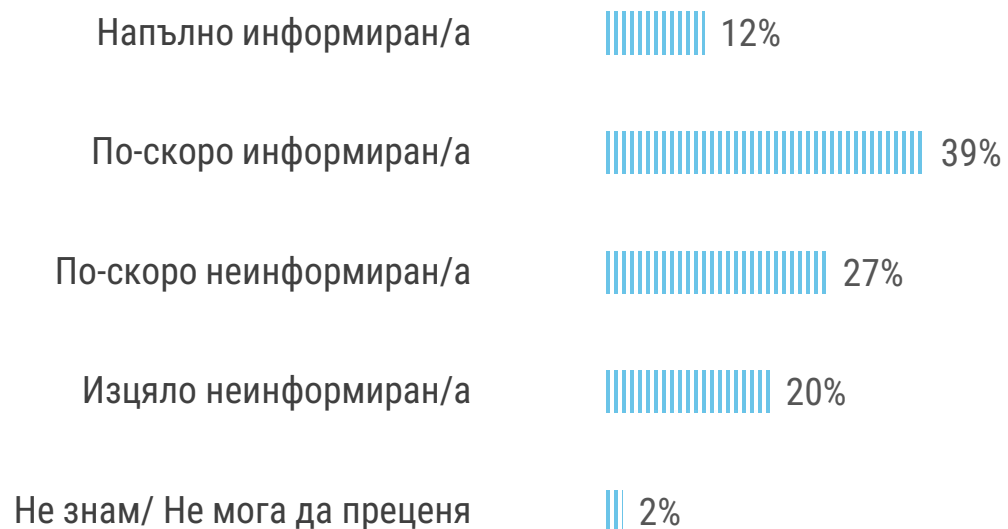

Кое от следните се отнася за Вашата лична информираност относно целите на Зелената сделка?

Въпрос с предварително
зададени опции

Един отговор

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Информираност за Зелената сделка

- Приблизително 7 от 10 души (69%) са чували за Зелената сделка. Това отговарят по-често мъжете, хората на възраст между 40 и 60 г. и притежаващите висше образование.
- Мнозинството от жителите (51%) твърди, че е в някаква степен информирано и с целите на Зелената сделка. Тук в най-голяма степен влияе образованието – висшистите са запознати в по-голяма степен от хората със средно и по-ниско образование, както и типа населено място – в областния център запознатостта с целите е над средната, в селата е около средната, а в останалите градове (Брезник, Радомир, Трън) е значително по-слаба.

Съфинансирано от
Европейския съюз

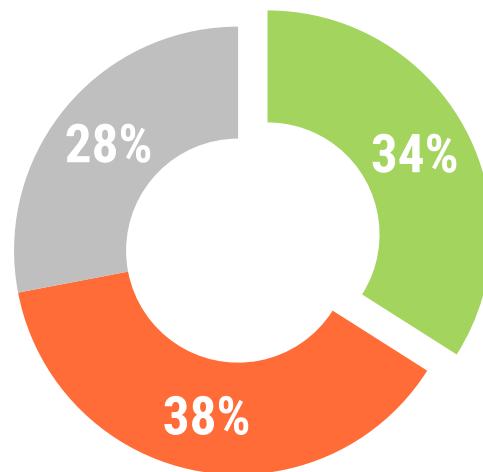

Какви са Вашите най-общи
очаквания по отношение на
предстоящите промени във
Вашия регион, породени от
Зелената сделка?

Въпрос с предварително
зададени опции

Един отговор

База: 800 респондента

- Положителни
- Отрицателни
- Не знам/ Не мога да преценя

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Очаквания към Зелената сделка

- Малко над една трета (34%) от жителите на областта имат положителни очаквания по отношение предстоящите промени в региона, породени от Зелената сделка. Делът на негативните очаквания има лек превес и достига 38%.
- Голямо влияние оказва възрастта – положителните очаквания са най-високи сред групата на младите (18-29 г.), а с покачване на възрастта, делът намалява. Образованието също оказва влияние, но повече в посока на запознатост с темата, отколкото върху това да формира положителни очаквания. По-често негативно мнение изразяват мъжете, лицата между 50 и 70 г. и жителите на гр. Перник.
- Над една четвърт (29%) не могат да преценят какво очакват като последици от Зелената сделка. Това се дължи на факта, че целите и мерките, заложи от нея, остават недостатъчно добре познати.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Вие лично с кое от следните свързвате Зелената сделка?

Въпрос с предварително зададени опции

Повече от един отговор

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Асоциации със Зелената сделка

- Две са водещите асоциации, свързани с Европейския зелен пакт – от една страна принос за опазване на околната среда, но от друга – затваряне на ТЕЦ-овете и последиците от това.
- 4 от 10 жители на Перник свързват Зелена сделка със затварянето на централите, а 29% смятат, че тя ще доведе до загуба на работни места.
- 37% посочват опазване на околната среда, 36% - по-чист въздух/вода, а 12% - битка срещу глобалното затопляне. Проекологичните нагласи са по-характерни за групата на най-младите и за жените.
- Асоциацията, че Зелената сделка ще доведе до затваряне на ТЕЦ-овете, е по-характерна за мъжете, лицата между 40 и 70 г., както и жителите на гр. Перник.

Съфинансирано от
Европейския съюз

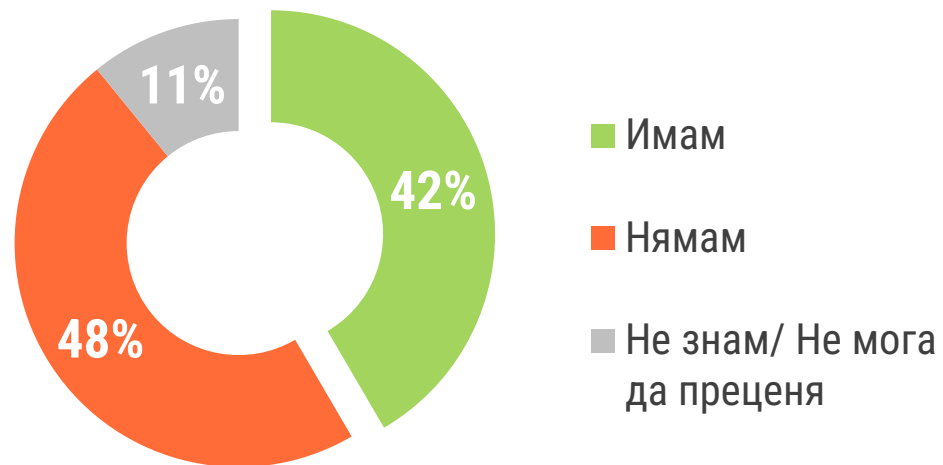

Вие лично имате ли или нямате притеснения относно предстоящи промени, породени от Зелената сделка?

Спонтанен отговор

Един отговор

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Съфинансирано от
Европейския съюз

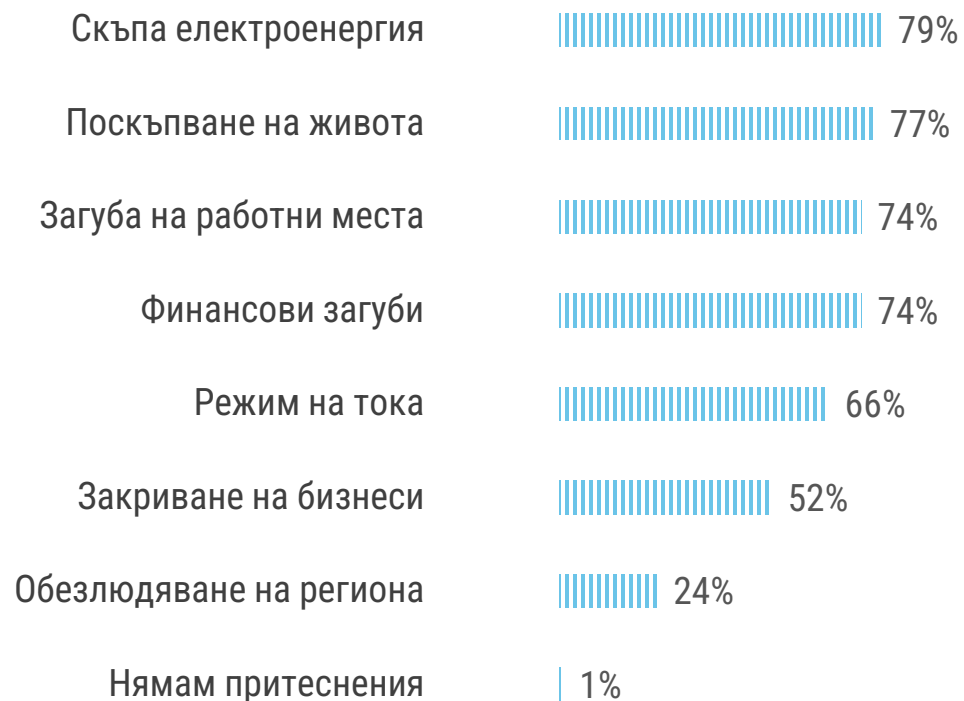

С какво в най-голяма степен са свързани притесненията Ви относно предстоящите промени?

Въпрос с предварително
зададени опции

Повече от един отговор

База: Имащи притеснения
335 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Притеснения относно Зелената сделка

- 42% от жителите на област Перник имат притеснения относно предстоящите промени, породени от Зелената сделка. Това са по-често мъжете, лицата над 50 г. и жителите на малките градове. Най-високо е притеснението сред жителите на община Бобов дол – около $\frac{3}{4}$ от тях, както и мнозинството от жителите на община Перник.
- Очаквано, младите, които имат повече перспективи пред себе си, са най-спокойни относно предстоящите промени – близо две трети от тях нямат притеснения.
- По отношение на страховете, не се наблюдава една тема, която да доминира значително над останалите. Приблизително $\frac{3}{4}$ от хората, които имат притеснения, посочва поскъпване на електроенергията и живота като цяло, загуба на работни места, както и финансови загуби.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Кои според Вас ще бъдат основните предимства от предстоящите промени (ако има такива), породени от Европейската зелена сделка?

Въпрос с предварително зададени опции

Повече от един отговор

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Предимства на Зелената сделка

- Над една трета (35%) от жителите на областта се съгласяват, че Европейската зелена сделка ще подобри околната среда. Това е по-силно изразено сред хората под 50 г.
- По около една пета считат, че пактът ще допринесе за по-евтина електроенергия, за икономическо развитие и за устойчиво развитие.
- Близо една трета (31%) твърдят, че пактът не носи никакви предимства. Това са по-често от средното мъжете, респонденти над 40 г. и жителите на община Перник.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Вие лично подкрепяте
ли или не подкрепяте
всяко едно от следните
предложения, свързани
с развитието на
енергетиката в
България:

Въпрос с предварително
зададени опции

Един отговор

	Подкрепям	Не подкрепям	Не знам
Намаляване на вредните емисии	87%	11%	2%
Развитие на ядрената енергетика	74%	23%	3%
Изграждане на ВЕЦ-ове по поречието на река Дунав	68%	26%	6%
Увеличаване на енергията от възобновяеми енергийни източници	50%	43%	7%
Производство на зелен водород, който да замести вноския газ	47%	40%	13%
Закриване на въглищните мощности	28%	68%	4%

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Предложения за развитие на енергетиката

- Предложението за намаляване на вредните емисии среща подкрепата на 9 от 10 души (87%). Следва да се има предвид, че високото съгласие се дължи на акцента върху резултата, без да се има предвид какви са конкретните мерки за намаляване на вредните емисии.
- Близко $\frac{3}{4}$ (74%) подкрепят развитието на ядрената енергетика, а 68% подкрепят изграждането на ВЕЦ-ове по поречието на р. Дунав.
- Идентифицира се разделение на общественото мнение по отношение използването на енергия от възобновяеми източници, както и производството на зелен водород. Приблизително половината от местните жители подкрепят двете предложения, но 4 от 10 души са против тяхната реализация.
- Най-голяма съпротива среща закриването на въглищните мощности – близо 7 от 10 (68%) от населението на областта не подкрепя тази мярка. Липсата на подкрепа е по-висока от средната в малките градове като Брезник и Радомир. По-скептични към тази мярка са мъжете и по-ниско образованите. Единствено групата на младите е разделена на два почти огледални дяла за и против закриването на ТЕЦ-овете. Сред всички останали възрастови групи преобладават отговорите „Не подкрепям“.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Вие лично с какво свързвате политиката за сближаване на Европейския съюз?

Спонтанен отговор

Повече от един отговор

База: 800 респондента

Зависимост от ЕС/ Обедняване	8%
Опазване на околната среда/ Намаляване на вредните емисии/ Чиста околна среда, вода, въздух	3%
Да се изравнят условията на живот/ Стандарта на живот	2%
Със съсипване на промишлеността, закриване на предприятия	2%
Инфлация	2%
Да се прекратят кражбите, лъжите, корупцията, пилеенето на пари	1%
Осигуряване на работа/ Повече работни места	1%
Икономическо развитие	1%
По-високи доходи, заплати, пенсии	1%
Масова емиграция	1%
Зелената сделка	1%
Свободно придвижване	1%
Друго (единични посочвания)	3%
С нищо	1%
Не знам/ Не мога да преценя	72%

*

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Асоциации с политиката за сближаване

- 72% от жителите на областта не могат да посочат нищо, с което свързват политиката за сближаване на ЕС. Това показва, че има нужда от допълнителни усилия за повишаване на осведомеността.
- Хората, които успяват да дадат отговор, на първо място я асоциират с отрицателни последици – че ще доведе до зависимост от ЕС и до обедняване. В допълнение по 2% посочват, че тя ще доведе до съсипване на промишлеността и до инфлация. Това възприятие вероятно се дължи на страха от последиците, които затварянето на централите може да породят.
- Минимален дял респонденти посочват, че политиката на сближаване ще доведе до опазване на околната среда и изравнени условия на живот.

Съфинансирано от
Европейския съюз

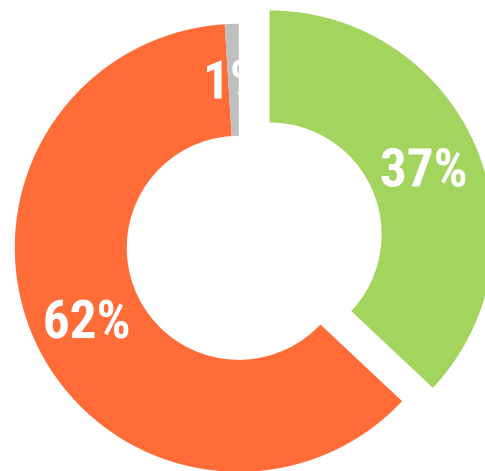

Европейският съюз предоставя финансова подкрепа за намаляване на икономическите и социалните различия между регионите. Вие лично чували ли сте или не сте чували за проекти, съфинансирани от ЕС за подобряване на региона, в който живеете?

Спонтанен отговор

Един отговор

База: 800 респондента

- Чувал/а съм
- Не съм чувал/а
- Не знам/ Не мога да преценя

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Съфинансирано от
Европейския съюз

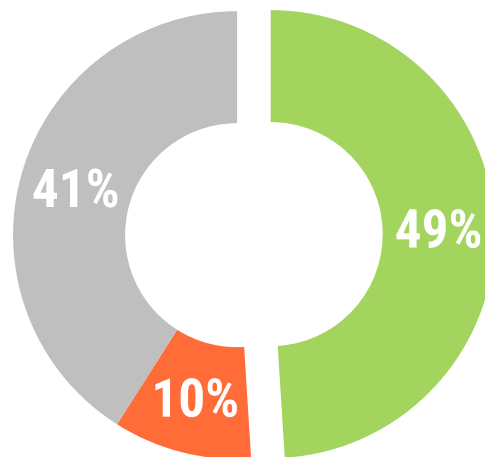

Вие лично как оценявате тази подкрепа по отношение на Вашия регион?

Въпрос с предварително
зададени опции

Един отговор

База: 293 респондента
Чували за проектите

- Има положителен ефект за развитието на моя регион
- Има отрицателен ефект за развитието на моя регион
- Не знам/ Не мога да преценя

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Финансова подкрепа

- Мнозинството от местните жители (62%) не са чували за проекти, съфинансирани от ЕС за подобряване на техния регион. 37% твърдят, че са чували за подобни проекти. По-добре информирани на фона на средното ниво са хората между 40 и 60 г., с висше образование и живеещите в областния център.
- Близко половината (49%) от хората, които са чували за подобни проекти, смятат, че те имат положителна подкрепа за техния регион.
- Впечатление прави високият дял (41%) на хората, които твърдят, че са чували за проект, но не мога да определят дали влиянието му е положително или отрицателно.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Вие лично чували ли сте
или не сте чували за
всяко едно от
изброените:

Въпрос с предварително
зададени опции

Един отговор

	Чувал/а съм	Не съм чувал/а	Не мога да преценя
Европейски социален фонд	52%	47%	1%
Плана за възстановяване и устойчивост	51%	49%	
Европейски фонд за регионално развитие	47%	53%	
Фонда за справедлив преход	44%	56%	
Кохезионния фонд	44%	55%	1%

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Запознатост с конкретни инструменти

- Сравнително добра е декларираната разпознаваемост на изброените европейски инструменти. Близко половината от жителите на област Перник твърдят, че са чували за Европейския социален фонд, Плана за възстановяване и устойчивост и Европейския фонд за регионално развитие. Една идея по-нисък е делът на хората, които са чували за Фонда за справедлив преход и Кохезионния фонд (44%).
- Прегледът по тип населено място показва по-висока разпознаваемост на Фонда за справедлив преход, Планът за възстановяване и устойчивост и Европейския социален фонд в малките градове от областта. Кохезионният фонд и Европейският фонд за регионално развитие са по-разпознаваеми от средното на територията на областния център.

Съфинансирано от
Европейския съюз

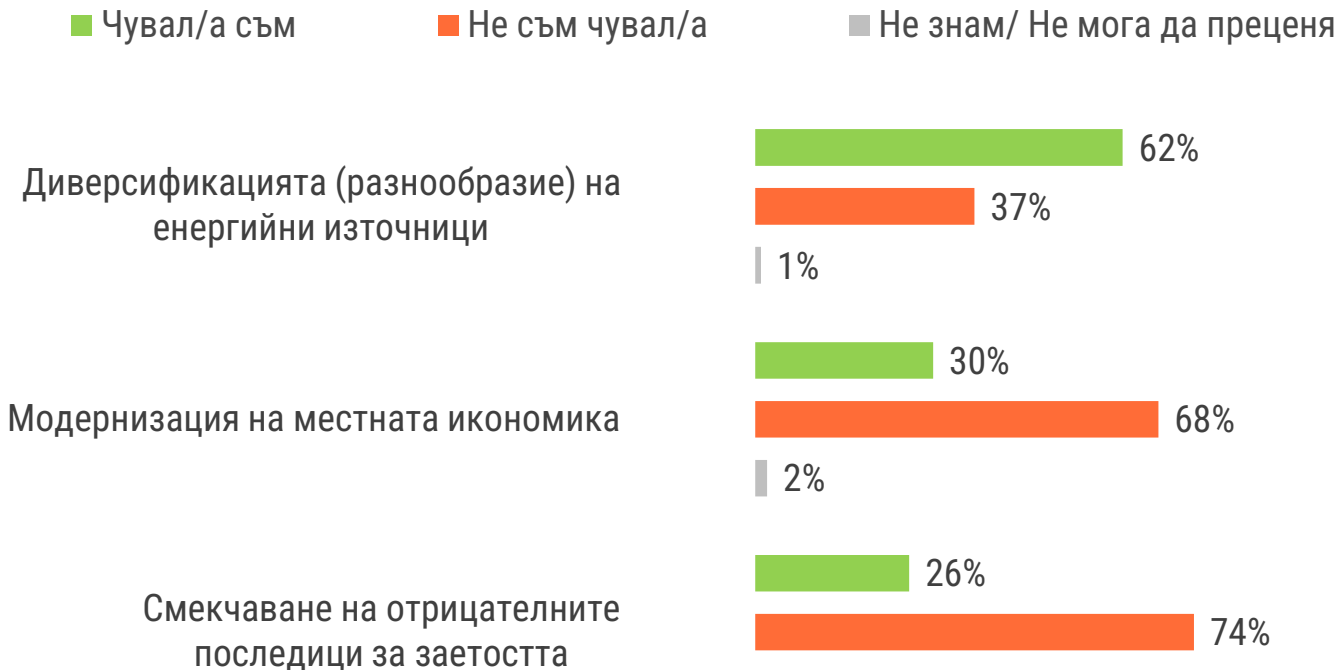

А чували ли сте или не сте чували за всяка една от следните мерки, предвидени за Вашия регион: Диверсификацията (разнообразие) на енергийни източници?

Въпрос с предварително зададени опции

Един отговор

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Запознатост с конкретни мерки

- Диверсификацията на енергийни източници е най-познатата сред трите мерки, предвидени за региона. За нея са чували 62% от жителите.
- Останалите две мерки остават непознати за мнозинството от жителите на областта. За модернизация на местната икономика са чували 30%, а 26% - за смекчаване на отрицателни последици за заетостта.
- В сравнителен план много слаба остава запознатостта в малките градове (особено в Радомир и Трън). Тук следва да се има предвид, че базите на съответните общини са много малки и данните могат да служат само като общ ориентир.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Можете ли да посочите
поне един проект за
насърчаване на работни
места, растеж и
инвестиции във Вашия
регион?

Спонтанен отговор

Един отговор

База: 800 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Кой е този проект/ проекти?

Спонтанен отговор

Повече от един отговор

База: 38 респондента

Проект за фотоволтаици, соларни панели	28%
Програма за пенсионери, помощ за пенсионери	15%
Смяна на отоплението	13%
Затваряне на заводите	10%
Социални помощи	8%
Земеделски проекти/ Развитие на селските райони	7%
Улици, пътища, магистрали - строеж и ремонт	6%
Електромобили	6%
Ремонт на паркове/ Нови паркове	5%
Автобуси на метан	4%
Алтернативни горива за отопление	3%
Програма за гледане на възрастни хора	3%

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Съфинансирано от
Европейския съюз

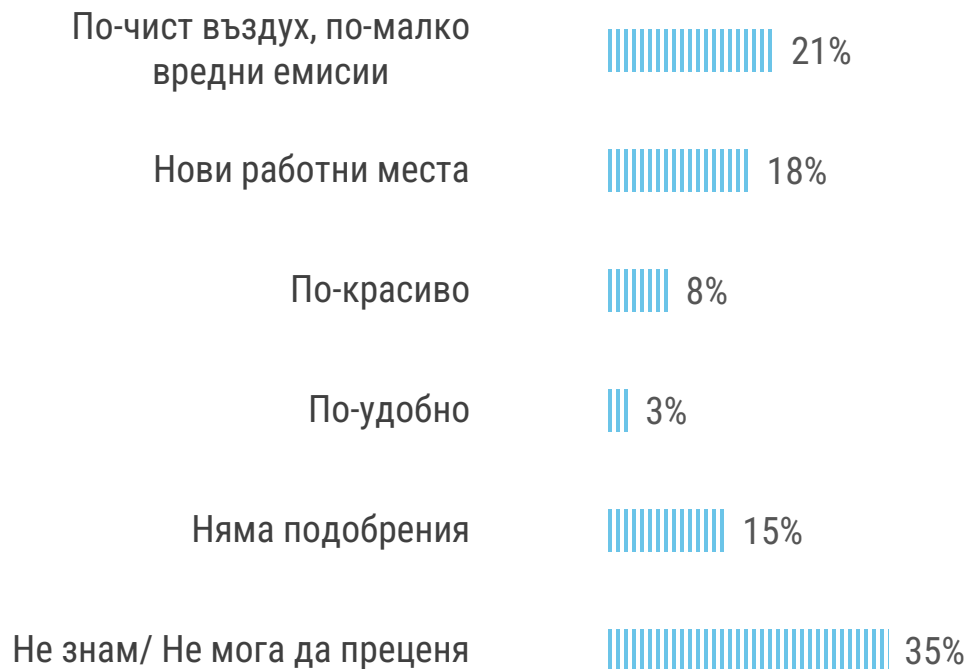

А как този проект подобри качеството на живот в региона?

Спонтанен отговор

Повече от един отговор

База: 38 респондента

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската комисия. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито Европейската комисия.

Запознатост с конкретни проекти

- 95% от жителите на областта не могат да посочат проект за насърчаване на работни места, растеж и иновации в региона.
- Едва 5% дават конкретен отговор. Най-често посочваните отговори са проектите за фотоволтаици и соларни панели, програма за пенсионери, смяна на отопление, затваряне на заводите и други отговори с малки натрупвания.
- В най-голяма степен респондентите виждат посочените от тях проекти като възможност за по-чист въздух и нови работни места.
- И тук следва да се отбележи, че предвид малкия брой респонденти, дали отговор, разпределението на отговорите може да послужи само за ориентир. Общият извод, който може да бъде направен, е слаба запознатост с конкретни проекти.

Основни изводи

Съфинансирано от
Европейския съюз

- На декларативно ниво мнозинството от жителите на областта споделят опасения от предстоящите климатични промени и смятат, че ЕС трябва да се бори с тях и да използва в по-голяма степен енергия от възобновяеми източници. Следва да имаме предвид обаче, че подобни престижни теми карат част от респондентите да отговарят социално приемливо. Възможно е реалният дял на чувствителност към темата да по-нисък от заявления.
- Приблизително 4 от 10 жители на областта имат притеснения от предстоящите промени. Сходен е и дялът на хората, които не споделят убеждението, че климатичните промени са реална заплаха, както и дялът на тези, които не подкрепят по-засиленото използване на енергия от възобновяеми източници.
- Мнозинството от жителите не подкрепя закриването на ТЕЦ-овете.
- На декларативно ниво запознатостта с инструментите на ЕС е сравнително добра, но конкретните мерки, и в най-голяма степен реализираните проекти, остават слабо познати.
- Необходими са допълнителни усилия за популяризиране целите на Зелената сделка, благоприятните последици за околната среда, както и мерките за справяне с последиците.

Адрес: ул. 'Николай Хайтов' № 2Г, ет. 2, офис 2
1113 София

Телефон: +359 886 31 76 73

Имейл адрес: office@rctrend.bg

Сайт: www.rctrend.bg